

МОНІТОРИНГ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБЛИВО ЦІННИХ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЛІСІВ В ДП « СЛОВЕЧАНСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»

Андросович В.В., гр. Л-23м

Науковий керівник – канд. с.-г. наук, доц. **В.П. Власюк**

Поліський національний університет

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил країни безпосередньо беруть участь в економічному розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно як засіб виробництва, предмет і продукт праці. Інтенсивний антропогенний вплив на біорізноманіття ставить під загрозу існування місцезростань рідкісних та зникаючих видів. У зв'язку з цим унікальний в ботаніко-географічному відношенні регіон поступово втрачає специфічні риси рослинного покриву. Виходячи з цього охорони заслуговує кожна ділянка, на якій збереглися рідкісні види та угруповання[1, 2]

ДП "Словечанський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс розташований в північно-західній частині Житомирської області на території Овруцького адміністративного району.

Загальна площа лісового фонду ДП «Словечанський лісгосп АПК», відповідно до матеріалів лісовпорядкування станом на 01.01.2021 року, становить 72077,2 га, в тому числі вкриті лісовою рослинністю землі – 62195,6 га (86,3%), із яких 13527,1 га (21,8%) штучно створені ліси (лісові культури).

Площа не вкритих лісовою рослинністю земель становить 4718,5 га (6,5%), із них: не зімкнуті лісові культури – 1099,7 (23,3%), зруби – 875,9 га (18,6%), галявини та пустирі – 702,5 га (14,9 %), біогалявини – 544,0 га (11,5%), лісові шляхи, просіки, протипожежні розриви, осушувальні канали – 776,0 га (16,4%) та інші категорії лісових ділянок – 720,4 га (15,3%).

Загальна площа лісових ділянок лісгоспу становить 66914,1 га (92,8%). Нелісові землі – 5163,1 га (7,2%), із них: болота – 4352,2 га (84,3%), сільськогосподарські угіддя – 48,8 га (0,9%), садиби та споруди – 252,1 га (4,9%) та інші категорії нелісових земель – 510,0 га (9,9%) [3].

Обстеження територій провадження планової діяльності ДП «Словечанський лісгосп АПК», огляд місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів з метою виявлення повноти і правильності розробки лісосік, заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, а також виявлення залишених недорубів, невивезеної деревини і другорядних

лісових матеріалів буде здійснено з участю інженерно-технічних працівників підприємства.

В районі розташування ДП «Словечанський лісгосп АПК» є об'єкти Смарагдової мережі: Ovrutskyi (UA0000090), Slovechanskyi Kriazh (UA0000173), Zakhidno-Ovrutskyi (UA0000091). Під час дослідження рослинного покриву об'єктів Смарагдової мережі: виявлено 21 природне оселище (біотопи) Бернської Конвенції (1996) Бернської Конвенції): C1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*, C1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*, C1.226 Вільноплаваючі угруповання *Aldrovanda vesiculosa*, C1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях, C2.3 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків, D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, E1.9 Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах, E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки, E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки, E3.5 Мокрі або вологі оліготрофні луки, E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки, F4.2 Сухі пустища, F9.1 Прирічкові чагарники, G1.11 Прирічкові вербові ліси, G1.21 Прирічкові ясеневі-вільхові ліси зі змінним зволоженням, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.7 Термофільні листопадні ліси, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G1.A1 Дубовоясеневі-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ґрунтах, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони, H3.1 Кислі силікатні континентальні кліфи.

Під час дослідження в межах лісгоспу виявлено 3 Природних оселища (біотопи) Бернської Конвенції: D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони.

Планова діяльність у насадженнях, що за характерними особливостями відносяться до Природних оселищ Бернської Конвенції буде проводитись відповідно до Закону про території Смарагдової мережі після його ухвалення.

Основу списку рідкісних видів природної флори ДП «Словечанський лісгосп АПК» склали види, внесені в «Червону книгу України» та види, що є домінантами угруповань, внесених у «Зелену книги України», до додатків: «Конвенції про збереження дикої фауни і флори та природних середовищ у Європі», «Конвенції 33 про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення» та в інші міжнародні списки рідкісних рослин, у «Перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Житомирської області».

Під час дослідження на території ДП «Словечанський лісгосп АПК» складено квартално-видільний перелік раритетних видів флори: сон розкритий (*Pulsatilla patens* (L.) Mill.), зозульки плямисті (*Dactylorhiza maculata* (L.) Soó), водяний жовтець плаваючий (*Ranunculus aquatilis* L.),

півники сибірські (*Iris sibirica* L.), плаун колючий (*Lycopodium annotinum* L.), підсніжник білосніжний (*Galanthus nivalis* L.), коручка морозникоподібна (*Euphrasia helleborine* L.).

У виявлених місцезнаходженнях раритетних видів рекомендується проводити моніторинг за станом популяцій раритетних видів для уникнення негативного впливу на рідкісні види.

На території ДП «Словечанський лісгосп АПК» виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ). Ліси ЛВПЦ становлять 17,8% від вкритої лісовою рослинністю земель (59358,9 га), репрезентативні ділянки лісових екосистем займають 3091,3 га (5,2%).

Загальна площа ОЦЗЛ станом на 01.01.2021р. становить 9992,8 га. Проведення санітарних рубань суцільних на площі 4,0 га здійснено відповідно до вимог Санітарних правил в лісах України за погодженням із відповідними територіальними громадами.

Здійснення вибіркового рубань на території ООПТ здійснено відповідно до затверджених управлінням екології та природних ресурсів Житомирської ОДА лімітів на використання природних ресурсів в межах об'єктів ПЗФ і дозволів відповідних сільських рад.

В ході проведення вибіркового рубань в ОЦЗЛ вплив на навколишнє природне середовище незначний. В рубку взято тільки хворі, сухостійні та небезпечні дерева.

З метою попередження виникнення лісових пожеж та розповсюдження їх на значні території здійснено розчищення кварталних просік та окружних меж на площі 21,3 га або на відстані 106,5 км з одночасним влаштуванням на них мінералізованих смуг.

Рубки головного користування здійснено на площі 1,3 га відповідно до матеріалів лісовпорядкування та Правил рубок головного користування.

Створення лісових культур, ручний догляд за ними, рубки догляду та вибірково санітарні рубки, створення нових та догляд за мінералізованими смугами суттєво на стан довкілля і зміни біорізноманіття не вплинули, але забезпечили належний санітарний стан насаджень та стійкість до лісових пожеж.

Література

1. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979). – К., 1998. – 76 с.

2. Куземко А. Тлумачний посібник оселищ Резолюції №4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. / Куземко А., С. Садогурська, О. Василюк. – Київ, 2017. – 124 с.

3. ДП Словечанський лісгосп АПК - Офіційна сторінка. ДП Словечанський лісгосп АПК - Офіційна сторінка. URL: <https://slovlgapk.com.ua> (дата звернення: 23.08.2024).